Lecție de istorie

Moldovenii de peste Nistru

Mai multe cotidiene mari românești, mai cu seamă cele de culoare naționalistă, au adus iar în discuție, în ultimele săptămîni, problema românilor de peste hotare, descriind în expresiuni vibrante și pătrunzătoare la inima și sufletul oricărui român viața și starea culturală și mai ales starea morală în care se află azi românii din Macedonia, din Banatul sîrbesc, din Ungaria și pînă și din Cehoslovacia.

Cu toate tratatele și pactele de amiciție, cu toate relațiile de bună vecinătate și cu toate asigurările de reciprocitate în ceea ce privește tratarea omenească a minorităților, — ni se aduc zilnic la cunoștință fapte frapante, cazuri indignate din care aflăm că, pe cînd la noi se întreține din bugetul statului școli de toate gradele bulgărești, sîrbești etc. vecinii noștri persecută și distrug la ei tot ce miroase a român, cu scopul de a deznaționaliza cu desăvîrșire aceste crîmpeie a românismului, pe care cu toate acestea, au știut să-și apere cu dîrzenie limba și sufletul lor românesc.

Trebuie să constatăm, însă, cu regret, că presa noastră — deși se ocupă întrucîtva de românii din Macedonia, din Banatul sîrbesc, din Timoc, — nu se ocupă aproape de loc de situația tragică și dezastruoasă în care se află românii de peste Nistru. Or, tocmai românii de peste Nistru, cei mai numeroși din frații noștri de peste hotare, cei mai cernpsiți de soartă și cei mai păstrați din punct de vedere etnic, — au cea mai mare nevoie de atenția noastră, căci, dacă românii din celelalte state cu minorități românești suferă și sînt amenințați numai din punct de vedere cultural și național, frații noștri de peste Nistru se află astăzi în pragul pieirii integrale fizice... Într-adevăr, știrile ce ne vin în ultimul timp din Republica Moldovenească confirmă pe deplin temerile noastre de acum cîțiva ani în urmă, cînd, noi, acei care urmărim viața românilor transnistrieni sub regimul sovietic, al lui Stalin am început să ne formăm convingerea că sovietele plănuiesc și realizează cu o brutalitate și cu o perseverență fără precedent în istoria omenirii exterminarea moldovenilor din partea stîngă a Nistrului, prin curățirea de moldoveni a teritoriului locuit de ei și prin aducerea în locul lor a coloniștilor de alte neamuri, în special a evreilor, bulgarilor și rușilor.

Toate acestea se păstrează numai pentru ochii Europei, căci peste cîțiva ani în «Republica Moldovenească» nu va mai rămîne nici un moldovean băștinaș: ei toți vor fi deposedați și de ultimul lor avut mizer pe care astăzi încă îl mai păstrează, și vor fi exilați, treptat, în Siberia, în lagăre de concentrare sau în nordul Rusiei (insula «Solovchi» de pe Marea Albă) la lucrări forestiere, unde numai cei mai rezistenți supraviețuiesc, dar în majoritate mor, chiar în primul an, de foame, de extenuare și de boli contagioase...

După estimațiunile cunoscătorilor, scăpați din infernul sovietic în ultimii patru ani, numai din Republica Moldovenească au fost deportați în Siberia și în Nordul Rusiei peste 100 000 moldoveni.

Astfel, primul scop al Sovietelor: o Republică Moldovenească fără acest popor moldovenesc, inadaptabil comunizmului (după afirmațiile însăși a presei sovietice), care în anumite împrejurări ar putea să le facă mari dificultăți de ordin politic prin izbucnirea unei revoluții naționale moldovenești, — va fi în curînd atins.

Cu cîteva luni în urmă, Sovietele în presa lor, au anunțat descoperirea în Republica Moldovenească a unui «complot revoluționar antisovietic» naționalist-moldovenesc, care ar fi avut ca scop «vinderea Republicii Moldovenești României». S-au făcut multiple arestări ale «capilor mișcării» pretins implicați în acest «complot». Desigur că acești țapi ispășitori nu vor mai avea multe zile de trăit. Este inutil de explicat că nici un fel de complot revoluționar antisovietic moldovenesc n-a existat și nici nu va putea exista în republica Moldovenească în condițiile de teroare și de sclavie în care, în genere, se află toată populația pe întreg întinsul U.R.S.S. Această descoperire de «complot», însă, este un procedeu obișnuit și uzat în Rusia de cînd există acolo Sovietele.

Al doilea scop al guvernanților sovietici — colonizarea Republicii Moldovenești cu elemente fidele comunizmului, — se urmărește de Sovietele metodic și perseverent. Pentru ca denumirea de «Republică Moldovenească, cum mai obișnuiesc Sovietele a-i zice — Moldavia — să fie justificată măcar într-o mică parte, — ele încurajează prin toate căile colonizarea ei cu acele elemente vagabonde, în cea mai mare parte oameni fără neam, fără patrie și fără morală, care în decursul ultimilor șaisprezece ani de la război încoace, au plecat sau au fugit de la noi, din Romînia, fiind urmăriți de justiția civilă, și militară, în urma delictelor de toate felurile făcute la noi.

În felul acesta sub masca de purtători de pace între popoare, pe care guvernarea sovietică și-o pune pe față ori de cîte ori tratează pacte de neagresiune la Paris, la Londra și în toate capitalele lumii, Sovietele în realitate prepară populația lor tiranizată și terorizată pentru un război care, desigur, va izbucni imediat ce ele vor socoti că a venit momentul...

Pentru o mai bună reușită a scopului ce și l-au propus, — Sovietele acordă streinilor acestora, «noilor moldoveni», tot felul de privilegii în Republica Moldovenească. Ei sunt ușor admiși, și fără multe formalități, în cadrele partidului comunist, adică în acea clasă privilegiată care deține toate demnitățile în U.R.S.S. și pe care se bazează tot regimul sovietic. Acestor comuniști venetici, care își zic că sînt moldoveni, li se încredințează astăzi în Republica Moldovenească toate posturile de conducere pînă la cele mai mari, iar în Armata Roșie ei comandă regimente și divizii. Chiar postul de Președinte al Sfatului Comisarilor Poporului al Republicii Moldovenești (ceea ce corespunde cu postul Prim-Ministru), — este deținut astăzi de «tovarășul Starii» (numele adevărat — Borisov), rus de origine, fost lăcătuș în atelierele C.F.R. Tighina. Postul acesta cîtva timp în urmă era ocupat de alt «demnitar» — tovarășul Dmitriu tot basarabean și el.

Acestea fiind scopurile înființării Republicii Moldovenești și mijloacele ce se întrebuințează de Soviete pentru «consolidare» — și ne putem ușor da seama cît de fantastic și de irealizabile ar fi aceste uneltiri ale regimului comunist, — un lucru este în afară de orice îndoială: pentru triumful comunizmului și al viitoarei revoluții mondiale, Sovietele au decis să sacrifice, în toată puterea acestui cuvînt, o populație de 700 000 de moldoveni, cîți sunt dincolo de Nistru. Dispariția de pe fața pămîntului a 700 000 moldoveni — pentru regimul comunist — nu contează nimic. Sovietele de cînd au pus mîna pe destinele fostei Rusii, au reușit acum după șaisprezece ani de dominație să transforme o populație de 160 de milioane de suflete în sclavi, muritori de foame și îmbrăcați în zdrențe, iar un număr de 15 milioane de intelectuali, muncitori și țărani (după calculele cele mai binevoitoare) — au pierit în execuții, foamete și exil. Aceasta Sovietele o numesc «dictatura proletariatului», deși mai potrivită ar fi denumirea de dictatură a mizeriei și a morții.

Menținerea mai departe în fosta Rusie a regimului sovietic înseamnă cretinizarea și sălbătăcirea completă a populației căci generațiile tinere sovietice nici nu bănuiesc măcar că, în lumea aceasta un om poate și are dreptul de a mînca zilnic pe săturate, dreptul de a avea un cămin propriu și de a-și crește copiii săi, de a-și iubi părinții etc., etc.

Dar dacă exterminarea aceasta a unei populații atît de numeroase de moldoveni, prin executări, masacre, foamete și exil în vecinătatea noastră imediată este un procedeu obișnuită în Țara Sovietelor metodă clasică de guvernare comunistă, — dacă guvernele țărilor civilizate din Europa și America și chiar guvernele noastre, închid ochii și se fac că nu văd nimic din prăpădul de dincolo de Nistru, pentru binecuvîntatul motiv că Sovietele nu trebuie supărate, că nu avem dreptul a ne amesteca în «afacerile lor interne» (cu toate că Sovietele organizează și alimentează toate revoluțiile din lumea întreagă), și că în chestiuni de politică internațională nu domină sentimentele ci numai rațiunea calculelor de «ne convine» sau «nu ne convine», dacă toate aceste motive de a rămînea indiferenți în fața tragediei românilor transnistrieni, pot avea o rațiune politică, fără să o aibă și pe cea umanitară, — indiferența, însă, a opiniei publice românești nu poate avea nici o justificare. În fața acestui calvar al moldovenilor din stînga Nistrului, îngroziți de soarta ce îi mai așteaptă, ne punem întrebarea: ce importanță pot avea pentru noi micile supărări ce le au frații noștri de sînge din Macedonia sau din Timoc care, de bine de rău locuiesc în satele și pe locurile lor, dorm în casele lor și-și muncesc în liniște ogoarele lor, și cărora doar nu li s deplină libertate culturală națională pentru a avea u măr mai mare de școli r nești, — ce importanță au te aceste cînd alci, la Ni în vederea și în auzul no sute de mii de români nu gîndesc decît la cum să s cel puțin viața lor și a copi lor din ghiarele comunizm vandal, căci toate celelalte lori materiale și morale le fost zmulse demult?

Oare plîngerea noastră frații macedoneni sau timo ni și bănățeni nu au deplina bertate națională și cultura nu este o ipocrizie strigăto la cer, cînd românii trans strieni n-au nici un fel de bertate, și chiar li se răpe dreptul la viață? Vom fi n oare, nedemni de poruncă acelor domni, eroi ai neam lui nostru de a păzi pe ve românizmul dinspre Răsări prin menținerea sentinelei noastre pe malul Nistrului vom lăsa și mai departe completă uitare și părăsire p acei frați ai noștri, fără măc să ridicăm glasul în apărare lor? A tăcea și a ne face că n vedem și nu auzim cele ce s petrec dincolo de Nistru, a însemna că noi nu ne dăm se ma de gravitatea lucrurilor, generațiile viitoare ne v condamna și ne vor impu molciunea și indiferența care suferim și care, din gret, sunt atît de caracteri ce generații noastre actual

Dacă pentru guvernele n stre tragedia românilor tr nistrieni este o problemă importanță, în schimb pe opinia publică românească astă tragedie este și trebui fie o rană veșnic sîngeri care așteaptă tămăduire. nu uităm că românii de Nistru sunt trup din tr nostru, și că ei, în urma știe căror prefaceri social politice, vor reveni cîndv aripile protectoare ale niei întregite, unindu-se tru totdeauna cu noi. Unire, pe care noi o fi rim deja în cetatea vii și care se va face nu pr bcaie, nu prin foc și sa de bună voie, printr-o ție națională, — va fi tuirea unui act de drep premă istorică, simboli același timp și adevăr tregire a neamului no mânesc...

Ion DUMITRA
român transnis

Din revista «Viața ei». № 5, mai 1934. (Variantă de redacți

COLEGIUL DE REDACȚIE

Ioan Alexandru, A. Busuioc, An. Ciocanu, I. Ciuntu, N. Dabija, I. Druță, A. Evdoșenco, St. Gorda, I. Hadârcă, N. Josu, G. Malarciuc, D. Matcovschi, V. Mîndicanu,

CONDUCEREA REDACȚIEI: Leonida LARI, Vasile NASTASE

Nicolae ROIBU — secretar general de redacție

Prezentarea artistică: Dumitru CO...

Redactor de emisie: I...